

İlköğretim Okullarında Okuyan Öğrencilerde Duygusal Zekânın Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Examination of Emotional Intelligence in Primary Schools in Terms of Various Variables

Yazar(lar)

Özgür SAKA

Karaçevre İlkokulu/Çınar/Diyarbakır/TÜRKİYE
ozgursaka1521@gmail.com

Mahsuni YILDIRIM

Halide Edip Adıvar Anaokulu/Bağlar/Diyarbakır/TÜRKİYE
mahsuniyildirim2186@gmail.com

Mehmet Bilal ÇİMEN

Kavaklı Ortaokulu/ Ergani//Diyarbakır/TÜRKİYE
cimenbilal21@gmail.com

Sait ATLI

Diyarbakır Bilim ve Sanat Merkezi /Diyarbakır/TÜRKİYE
saitatli1@gmail.com

Yayın Bilgisi

Çalışma Türü: Araştırma makalesi

Geliş Tarihi: 10 Aralık 2021

Kabul Tarihi: 28 Aralık 2021

Cilt-Sayı: 2(3)

Atf

Saka, Ö. Yıldırım, M., Çimen, M. B. ve Atlı, S. (2021). İlköğretim Okullarında Okuyan Öğrencilerde Duygusal Zekânın Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Cihanşümül Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 123-132

Öz

Sosyal ve akademik başarıyı etkileyen değişkenlerden biri öğrencilerin duygusal zekâsıdır. Bu araştırmanın amacı, kendi algılarına göre, öğrencilerin duygusal zekâ puanlarının cinsiyetine, yaşına ve sınıf kademesine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili Sur ilçesinde ilköğretimde okuyan 7. ve 8. sınıf 160 öğrenciden oluşmaktadır.

Öğrencilerin duygusal zekâ ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyetine, yaşına ve sınıf kademesine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini, verilerinin analizinde ise; aritmetik ortalama (X), standart sapma (Ss), frekans (f), yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yaşlarına, cinsiyetlerine ve sınıf kademe değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Duygusal Zekâ, Okul, Öğrenci.

Abstract

The purpose of this study is to reveal the relationship between the emotional intelligence and academic achievement of secondary school students. For this purpose, the questionnaire results were evaluated in the SPSS 22 program by applying emotional intelligence scale to 80 students selected from among the secondary school students who are studying in the 6th, 7th, 8th grades in primary schools in Sur District of Diyarbakır Province. Independent group t-test was performed in binary group comparisons, and variance analysis (ANOVA) was performed in multiple group comparisons.

The significance of the obtained statistical data. It was tested at 05 level and unidirectional; The findings are presented in tables in accordance with the objectives of the research. According to the data obtained as a result of the research, a moderate, positive and significant relationship was found between the emotional intelligence and achievement levels of the students. Again, according to the results obtained, it was observed that the emotional intelligence levels and achievement levels of secondary school students did not differ according to their age, gender and grade levels.

Keywords: Emotion, Emotional Intelligence, Success, Academic Success.

1. GİRİŞ

Duygusal zekâ yeni bir kavram olmasına rağmen eğitimin bütün katmanlarında tartışılan ve pek çok farklı alanda uygulamaları bulunan bir olgu haline gelmiştir. Günümüzde eğitim alanı başta olmak üzere sağlık, mühendislik ve ekonomi gibi farklı alanlarda da duygusal zekâ üzerine akademik çalışmalar yapılmaktadır. Duygusal zekâ pek çok farklı şekilde tanımlanmaktadır. Onu “zekânın bir parçası” olarak görenler olduğu gibi (Sternberg,1988) “kişilik yapısı veya salt yetenek” olarak görenler de vardır (Güney, 2009). Basit şekliyle duygusal zekâyı “duyguları etkin bir şekilde kullanabilme becerisi” olarak tanımlamak mümkündür (Gürbüz ve Yüksel, 2008:176)

Yapılan bilimsel araştırmalarda zekâlı insanların, gerek eğitim hayatlarında gerekse sosyal yaşamlarında her zaman en başarılı kişiler arasında olmadıklarının anlaşılması sonucu, duygusal zekâyı ilgi duyulmaya başlandı (Mayer ve Salovey, 1993). Daha sonra “duygusal zekânın başarılı ve mutlu yaşamaya katkısının, akademik zekâdan daha büyük” olabileceği yönündeki görüşler gündeme geldi (Clark, 2000). Şüphesiz bireyin hayatını nasıl yaşadığı, duygusal ve akılcı olarak nitelendirilen her iki zekâ tarafından belirlenir. Bu yüzden sadece akademik zekâ değil, duygusal zekâ da önem arz etmektedir (Yılmaz, 2002). Daha doğrusu akıl, duygusal zekâ olmadan tam verimli çalışmaz. Önemli olan duygu ile akıl arasındaki dengeyi bulmak, zihinle kalbin uyumunu sağlamaktır (Goleman, 2001).

Duygusal zekâ insanların sosyal ve aile hayatlarına fayda sağlamakla birlikte asıl olarak insanların eğitim başarısının esas etkenlerinden biridir (Acar, 2002). Böylece eğitim alan her bireyin duygusal zekâ yeteneklerini geliştirmeleri onların ileride nitelikli bir birey olarak yetişmelerini sağlayabilir (Kavcar, 2008). Eğitimin bireysel ve toplumsal gelişmeye yön veren unsurların başında gelmesi nedeniyle okulların duygusal zekânın geliştirilmesine dikkat edilmesi gerekmektedir (Yılmaz, 2007: 51). Çünkü duygusal zekâ becerileri iyi bir eğitim sayesinde, eğitimin her aşamasında geliştirilebilir. Duygusal zekânın geliştirilmesine önem verilmesi ise bilişsel zekâ kapasitesinin daha etkili kullanılmasını sağlayabilir (Tufan, 2011: 25). Duygusal zeka konusunda yapılan kapsamlı araştırmaların (Goleman, 1998; Bar-On, 2000; Salovey, 2007; Mayer ve diğ., 2008) sonucuna göre duygusal zeka akademik başarıyı belirli bir düzeyde açıklamaktadır. Eğitim başarısı duygusal zekâ ile birlikte öğrencinin zekâ düzeyi, bedensel gelişimi, aile ve okul ortamından kaynaklanan ve başka birçok nedenden etkilenebilir (Atalay, 2014).

Dolayısıyla duygusal zekâ, çocukların akademik ve sosyal açıdan fayda sağlamaktadır. Sağladığı fayda önemli derece de olduğu bilinmekte ise de alanyazında konu ile alakalı çalışmaların sınırlı oluşu çalışmanın önemini göstermektedir. Buradan hareketle bu çalışma, ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerde duygusal zekâyı çeşitli değişkenler açısından inceleyerek belirlemek alanyazına katkı sağlayacaktır. Bu araştırma amacı; ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerde duygusal zekânın çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Ayrıca değişkenler açısından öğrencilerde duygusal zekâyı cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenleri arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ortaya konulmasıdır. Bu araştırmanın problem cümlesi ise “İlköğretim okullarında okuyan öğrencilerde duygusal zekânın çeşitli değişkenler arasında ilişki var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problemleri;

Bu çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. İlköğretim öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri nedir?

2. İlköğretim öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyi;

a) Cinsiyet

b) Yaş

c) Sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Diyarbakır ili Sur ilçesinde ilköğretimde okuyan 7. ve 8. sınıf 160 öğrenciden oluşmaktadır. Değişkenin sosyo-demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. “Tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma” yaklaşımıdır. Araştırmanın “konusu olan olaylar, bireyler veya nesnelere olduğu gibi tanımlanmaya” çalışılır. “Onları herhangi bir şekilde değiştirme veya etkileme çabası içine girilmez” (Karasar, 2016).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırma 2020-2021 “eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili Sur ilçesinde ilköğretimde okuyan 7. ve 8. sınıf öğrencileri üzerine yapılmıştır. Diyarbakır ili Sur ilçesinde ilköğretimde okuyan 7. ve 8. Sınıfta yaklaşık 3253 öğrenci okumaktadır. Bu araştırmanın örneklemini sınıf kademesi sebebiyle bir araya gelmiş olan 7. ve 8. sınıf 180 öğrenci olarak belirlenmiştir. Araştırmada evrenin sayının çok büyük olması, dikkate alınarak kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir “Araştırmalarda uygun örneklem büyüklüğünün ne olması gerektiğine ilişkin çeşitli kaynaklarda, evrenin büyüklüğüne göre seçilebilecek örneklem büyüklükleri” verilmektedir (Balcı, 2013, s. 108; Sekaran, 2003, s. 292-94). Araştırmaya katılan öğrencilerin; cinsiyet, yaş ve sınıf kademesi değişkenlerine göre dağılımlarına ilişkin yüzde ve frekans değerleri ve bunlara yönelik açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

Tablo.1. Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Değişkenler	N	Yüzde	
Cinsiyet	Erkek	86	47,7
	Kadın	94	52,3
Yaş	10-11 yaş	54	30,0
	11-12 yaş	41	22,2
	12-13 yaş	60	33,4
	13 yaş ve üzeri	25	13,8
Sınıf Kademesi	7. sınıf	90	50,00
	8. sınıf	90	50,00

Ankete katılanların 86’sı (%47,7) erkek, 94’ü (%52,3) kadınlardan oluşmaktadır. Ankete katılanların 54’ü (%30,0) 10-11 yaş, 41’i (%22,2) 11-12 yaş, 60’ı (%33,4) 12-13 yaş, 25’i ise (%13,8) 13 yaş ve üstündedir. Ankete katılanların 90’ı (%50) 7. sınıf 90’ı (%50) 8. sınıf kademesinde okumaktadır.

2.3. Verilerin Toplanma Araçları

Araştırmada veri toplama araçlarından anket tekniği ile veriler elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde cinsiyet, yaş ve sınıf kademe sorularını içeren 3 adet demografik özelliklere ilişkin sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde 16 sorudan oluşan duygusal zekâ ölçeği yer almaktadır. Araştırmada kullanılan anket soruları, daha önce yapılmış ve güvenilirlik katsayısı yüksek ölçeklerden oluşmaktadır. Wong ve Law tarafından 2002 yılında geliştirilen Deniz, 2012: 54-55 tarafından Türkçeye uyarlanan 16 maddelik Duygusal Zekâ Ölçeği (WLEIS)'nin güvenilirlik katsayısı 0,87 olarak ifade edilmektedir.

Araştırmada kullanılan anketin ikinci bölümünde katılımcıların duygusal zekâlarını belirlemek için, 2002 yılında Wong ve Law tarafından geliştirilen Deniz (2012: 54-55) tarafından Türkçeye uyarlanan 16 maddelik Duygusal Zekâ Ölçeği (WLEIS) kullanılmıştır. Bu ölçek Mayer ve Salovey'in (1990) ortaya attığı duygusal zekâ ile ilgili teoriler üzerine geliştirilmiştir. Ölçekte 4 boyut bulunmaktadır. Bu boyutlar; kendi duygularını değerlendirebilme (1-4 madde), başkalarının duygularını değerlendirebilme (5-8 madde), duygulardan yararlanma (9-12 madde), duyguların kontrolü (13-16 madde) şeklindedir. Bu çalışmada ankete katılan ilköğretim öğrencileri duygusal zekâlarının çeşitli boyutlarda ölçülmesi amaçlanmıştır. Anket sorularının değerlendirilmesi için 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. 5'li Likert ölçeğinin seçenekleri aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

1. Kesinlikle Katılmıyorum
2. Katılmıyorum
3. Kararsızım
4. Katılıyorum
5. Kesinlikle Katılıyorum

2.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada toplanan veriler SPSS 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Öncelikle araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliklerini ölçmek için Cronbach's Alpha katsayıları belirlenmiş ve verilerin dağılımını incelemek için aritmetik ortalama, medyan, basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine göre farklılıkları tespit etmek için T-Testi ve ANOVA Testleri kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklerin açımlayıcı (keşfedici) faktör analizi ile grupların alt boyutlara göre incelemesi yapılmış, ölçeklerin ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde alt amaçlara göre araştırma bulgularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Duygusal Zekâlarına İlişkin Bulguları

Birinci alt amaç olan “İlköğretim öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri nedir?” sorusuna cevap bulmak için katılımcıların, “Duygusal zekâ ölçeği” ne verdikleri cevapların boyut bazında ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Tablo 2’de bu değerler belirtilmiştir.

Tablo 2. Duygusal zekânın alt boyutlarına ilişkin Tanımlayıcı İstatistikleri

Boyut	N	$\bar{X}$	SS
Kendi duygularını değerlendirebilme	180	3,88	0,925
Başkalarının duygularını değerlendirebilme	180	3,82	0,922
Duygulardan yararlanma	180	3,69	1,055
Duyguların kontrolü	180	3,75	1,038

Araştırmaya katılan 180 katılımcının Tablo 2’de gösterilen ölçeğin tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde duygusal zekâ ölçeğinin genel ortalamasının ($\bar{x}= 3,78$) olduğu; duygusal zekânın alt boyutu olan duyguların değerlendirilmesi boyutunun ortalamasının ($\bar{x}= 3,88$) olduğu ve duygulardan yararlanmaya yönelik algılarının ortalamasının ise ($\bar{x}= 3,69$) olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durumda katılımcıların duygusal zekâ ölçeğine ilişkin olarak, duyguların değerlendirilmesi algılarının en yüksek ortalamaya sahip olduğu söylenebilir. En yüksek standart sapma 1,055 ile duygulardan yararlanma, en düşük standart sapma ise 0,922 ile başkalarının duygularını değerlendirebilme algısına aittir. Bu sonuçlara göre ankete katılanların en çok duygulardan yararlanma konusunda birbirinden farklı cevaplar verdikleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin Duygusal Zekâ Ölçeğindeki sorulara ilişkin genel değerlendirmelerinin olumlu olduğu anlaşılmaktadır.

3. 2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerin duygusal zekâ ölçeğine ilişkin tutumlarının *cinsiyet* değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan t-testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet değişkenine ilişkin t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Kadın	43	3,84	.33	-,39	78	,70
Erkek	37	3,30	.38			

Tablo 3’te bakıldığında p değerinin .05 değerinden büyük olduğu görülmektedir. Bu durumda katılımcıların görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Ortalamalara bakıldığında bu farkın kadınların ($\bar{x}= 3,84$) lehine olduğu görülmektedir.

3.3. Öğrencilerin Yaş Gruplarına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerin duygusal zekâ ölçeğine ilişkin tutumlarının *yaş grupları* değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Yaş grubu değişkenine ilişkin ANOVA sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	,211	3	,070	,552	.,648	
Gruplar içi	9,693	76	,128			-
Toplam	9,905	79				

Tablo 4’te görüldüğü gibi p değeri. 05 değerinden büyüktür. Dolayısıyla katılımcıların duygusal zekâ ölçeğindeki sorulara ilişkin görüşleri yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Alanyazında ise yaşa bağlı olarak duygusal zekâyâ ilişkin tutumları arasında anlamlı farkın genel olarak olmadığı görülmüştür.

3.4. Öğrencilerin Sınıf kademesine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerin duygusal zekâ ölçeğine ilişkin tutumlarının *sınıf kademe* değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan t-testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Sınıf kademe değişkenine ilişkin t-testi sonuçları

Sınıf kademe	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
7. sınıf	40	3,29	.36			
8. sınıf	40	3,21	.35	1.034	78	,304

Tablo 5’de bakıldığında p değerinin. 05 değerinden büyük olduğu görülmektedir. Bu durumda katılımcıların görüşleri sınıf kademe durumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Ortalamalara bakıldığında bu farkın 7. Sınıf ($\bar{x}$ = 3,29) okuyan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin kendi algılarına göre, duygusal zekâ puanlarının cinsiyete, yaşa ve sınıf kademe durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ortaya konmaya çalışılmıştır. Duygusal zeka kişinin hayatındaki başarısının belirleyicisi olarak öncelikle kendine ait duygularını fark ederek tanıması, onları elverişli şekilde kontrol edebilmesi ve hayatındaki amaçları için kendi motivasyonunu gerçekleştirebilmesi ile alakalı kişisel kabiliyet ve ustalıklarla, karşısındaki bireylerin duygularını fark ederek, empati yapabilmek ve çevresindeki bireylerle iyi ilişkiler içinde etkileşim kurabilmekle ilgili sosyal kabiliyet ve ustalıkların bir kombinasyonudur (Çakar, 2003).

Duygusal zekânın kişinin hem kendisini hem de başkalarını tanıyıp, anlamasına yardım eden geliştirilebilir kabiliyetlerden meydana geldiği düşünüldüğünde, bireyin hem özel hem iş

yaşamında başarıyı ve mutluluğu için duygusal zekâ kabiliyetlerini ustalıkla kullanmasının gerektiği söylenebilir (Doğan, 2009).

Duygusal zekâ kabiliyetlerini yaşamlarının her alanında kullanabilen insanlar, sosyal ilişkilerinde çok daha aranan, işbirliğine ve yardımlaşmaya eğilimli, problemler karşısında usanmadan savaşılan, iletişim kabiliyetleri yüksek bireyler olarak toplumda yer edinebilirler (Eymen 2007). Duygusal zekâ ile okul başarısı ve hayat başarısı arasında ilişki olduğu bilinmektedir (Yan, 2008). Duygusal zekâsı gelişmiş öğrencilerin okullarındaki akademik başarısı daha yüksek olmaktadır.

Araştırma sonucunda, duygusal zekâ ölçeğinin genel ortalamasının ($\bar{x}= 3,78$) olduğu bu durum ise öğrencilerin duygusal zekâ ölçeğindeki sorulara ilişkin genel değerlendirmelerinin olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Literatürde bu değişkene ait tek ölçekli araştıran yeterli çalışma bulunmaması nedeniyle benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir. Acar (2001), Gökçe (2006) ve Öztekin (2006) yöneticilerin duygusal zekâ ölçeğinin genel ortalamasının yüksek olduğu sonuca ulaşmıştır. Güllüce (2006) tarafından yapılan benzer bir çalışmada öğretmenlerin duygusal zekâ ölçeğinin tüm alt boyutları yüksek düzeyde olduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışmanın bulguları, öğrencilerin kadın ya da erkek olmasına göre duygusal zekâ puanlarının farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır. Acar (2001), Gökçe (2006) ve Öztekin (2006) yöneticilerin duygusal zekâ puanlarının cinsiyete göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Farklı sonuçlara ulaşan Yüksel (2006), kadınların duygusal zekâ puanının erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksek olduğunu bulmuştur. Aynı şekilde yine farklı sonuçlara ulaşan Yılmaz (2018) ve Göçet (2006) çalışmaları da kadınların duygusal zekâlarının erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buna karşılık Güler (2006:99) ve Çüçen (2014:81) çalışmalarında duygusal zekanın cinsiyet değişkeni açısından değişiklik göstermediğini ortaya çıkarmışlardır. Bunun yanı sıra sonuç olarak araştırmada cinsiyet değişkeni açısından, kadın ve erkek katılımcıların duygusal zekâ düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Araştırma kapsamında yapılan analizlere göre ilköğretimde okuyan öğrencilerin yaşa göre duygusal zekâ boyutlarının anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Benzer çalışmalar incelendiğinde Yılmaz (2018) ile Çimli ve Çelik (2019)'in çalışmalarında duygusal zekânın yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği bunun aksine Gürbüz ve Yüksel'in (2008) çalışmasında duygusal zekânın yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Son olarak ilköğretimde okuyan öğrencilerin sınıf kademesine göre duygusal zekâ boyutlarının anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Literatürde sınıf kademe değişkene ait yeterli çalışma bulunmamıştır. Sonuç olarak ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerinin cinsiyet, yaş ve sınıf kademe değişkenlerine göre farklılaşmamaktadır. Literatür çalışması ve yukarıdaki sonuçlar doğrultusunda bu çalışmayla ilgili şu önerilerde bulunulabilir:

- Çocukların duygusal zekâ gelişimlerinin takip edilmesi bu konuda rehberlik hizmeti verilebilir.
- Çocukların kişisel kabiliyetlerinin ve sosyalliğinin gelişmesi için çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri sayısal ve sözel derslere göre de incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, F. (2002). “Duygusal zekâ ve liderlik”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (Sayı 12), 53-68.
- Acar, F. T. (2001). *Duygusal zekâ yeteneklerinin göreve yönelik ve insana yönelik liderlik davranışları ile ilişkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi), İstanbul Üniversitesi.
- Atalay, B. (2014). “Ortaokul öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi” Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çakar, U. (2003). Dönüşümcü liderlik duygusal zekâ gerektirir mi? Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 18 (2), 83-98.
- Doğan, U. (2009). *Lise Öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile problem çözme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Eymen, E. (2007). Duygusal zekâ. İstanbul: Kalite ofisi Yayınları.
- Goleman, D. (2005). Duygusal zekâ neden IQ’dan daha önemlidir? (çev. B.S.Yüksel). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Göçet, E. (2006). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) . Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gökçe, B. (2006). *İş hayatında duygusal zekâ ve Sivas ili bankacılık sektöründe bir alan araştırması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Cumhuriyet Üniversitesi.
- Güler, A. (2006). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin duygusal zekâ düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güllüce, A. Ç. (2006). Mesleki tükenmişlik ve duygusal zekâ arasındaki ilişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi.
- Güney, F. (2009). *Okul yöneticilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile çatışma yönetimi stratejileri arasındaki ilişki*, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gürbüz, S., & Yüksel, M. (2008). Çalışma ortamında duygusal zekâ: iş performansı, iş tatmini, örgütsel vatandaşlık davranışı ve bazı demografik özelliklerle ilişkisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9(2), 174-190.
- Öztekin, A. (2006). *Ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin duygusal zekâ becerilerini okul yönetiminde kullanma düzeylerinin değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Yan, İ. (2008). *Duygu-zekâ ilişkisi ve duygusal zekânın yöneticiler üzerindeki etkilerine yönelik bir araştırma*, Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

- Yılmaz, F. (2018). Çağrı Merkezi Çalışanlarında Duygusal Zekânın Örgütsel Özdeşleşme Üzerindeki Etkileri. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(67), 73-85.
- Yılmaz, M. (2002). *Duygusal zekâ düşünme becerileri eğitiminin annelerin duygusal zekâ düzeylerine etkisi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Sternberg, R. J. (1988), *The Triarchic Mind: A new theory of human intelligence*. New York: Viking.
- Mayer, J. D. ve Salovey, P. (1997). What is Emotional Intelligence, In P. Salovey & D. J. Slyuter (Eds.), *Emotional development and emotional intelligence: Implications for Educators* (pp. 3-31). New York, NY: Basic Books.
- Clark, L. (2000). *Duygulara yardım*. (Çev: Gültekin Yazgan). İstanbul: Evrim Yayınevi.